

III' o Höödoga Tartoh

Tuuvoori olliva' nimä' Tartoh jo' mitmõndat kõrda. III' o oll mõnikõrd perüs herrä plaani - kaapküpär pääh ja lips ette kõudet. Höödokõnõ oll inämbält karpaku muudu, õks kartus pääh.

III' o lännü Tarto turu pääle. Kaenu edimält kaupa, a sis oll timäl tulnu jälki' himo viguret tetä'. Kaie, õt õts turupaaba mõõse munnõ. III' o astõ mano ja küüsse hinda ja õt kas nuu' muna' kah värskē' ommava'. Paaba kinnit, õt ommava' jah! III' o ütēl sis õt timä taht perrä kaia'. Võtt ütē muna ja lei lahki. Kae' imeht! Muna seeh oll vahtsõnõ 10-ruublinõ kuldraha! III' o pand raha karmaneha ja lei tõesõ muna lahki. Jalki' 10-ruublinõ! Tuu pääle hiit paaba suurõrati üle korvkõsõ ja ütēl, õt timä müü-üi' inäp ütēgi' munna.

Paaba võtt korvi ja pagõsi turu päält kohegi Imäjii viirde võsso. Sääi sis koksõ kõik nuu' munakõsõ' ar'. Olõs näide seeh ütēgi kopkakõistki'.

Tuu pääle lännü' paaba poltsahe. Sääi jo tiidsevā' naid vigurimiihi. III' o kutsti vällä ja sõimati nägo täüs ja ülti, õt vaesit inemisi massa-ai' sedäviisi ullita'. Midä timäga' õks muud tetä'.

* * *

Vaest tuulsamal aol oll Höödol sääne lugu. Tiiä-ai' ma', oll no' timä pungaheeli ja vai olõ-õs, a nii om kõnõld.

Poltsai' krabasi' Höödo kinni ja veivä' priistavi ette. Kiäki' oll kaibanu', õt Höödo varast timä karmanest 25 ruublit. Tuu oll jo väega suur raha.

Priistavi iih hiit Höödo hinnäst põlvildõ, ilest korgõ herrä jalasiiri ja vannõ jumalakeeli, õt timä joht olõ-õi' tuud rahha võtnu'. A priistav käsk Höödo läbi otsi'. Höödo karmanest lõüti õnnõ mõni kopk ja tä lasti tulõma.

Kõnõldas, õt õdagu oll Höödolõ ant õts kuväär priistavi käest. Sääi oll olnu' 25 ruublit ja kiräkõnõ hulga krõbõhisi sõnnuga' Höödo kotsilõ. Kõnõldas, õt ku Höödo oll priistavi iih põlvildõ olnu' ja siiri ilestänü', sis oll tä tsusanu' tuu 25-ruublitõ priista-viheräle kaloskihe.

Ku Höödolõ tappa anti

1905-däl aastagal olliva' III' o ja Höödo Pihkvah. III' o oll lännü' kohegi ummi asjo ajama ja jätt Höödo mõnõs aos ummapääd. Höödokõnõ, holdonõ nii ku tä oll, joobõrd sis niisama liina pääl. Peräkõrra trehväs tä, suu ammuldõ pääh, määnestki miitingut päält kaema. Sis tulliva' kõrraga mustasaalitse'. Nuu' pessivä' miitingulisõ' lakja ja mito miist, näide siäh ka Höödo, haarõti kinni ja viidi sis poltsahe vai kuis kurask tuud kotust kutsuti.

Edimält, ilma pikebä jutulda, mõödõti ka Höödokõsõlõ õts hüä keretäüs. A pia nätti ar', õt miis om nii ku' veid' õ poolõ toroga ja lasti tä tulõma.

Kotoh ollõh Höödo kõgõ kaibas, õt timäle Pihkvah ilma as' alda pessä anti. Külämehe' õks küüssevā', õt kuis tuuh kantorah õks oll ja nii edesi.

Höödo selet tuu pääle, et timä pall' o mälehtä-ai' joht. Önnõ tuud, et sääi oll õts väega halv ja kuri miis, kiä tänt kõgõ: «Dovoljno! Dovoljno!». Sääi oll õts hüä miis kah olnu'. Tuu oll jäl' pehmekehe helüga kitnõ: «Dai harashenjka! Dai harashenjka!»

Ku kõik om hõste

Mõisaherr oll võõridõ maiõ pääl k' aumah ja ummi asjo ajamah. Üle hulga ao peräst tagasi tullõh trehväs tä tii pääl umma tiinret. Herr lask tõlla kinni pitä' ja tekk jutto:

«Noh, tereh kah, Vass' o! Midä sis vahtsõt kotoh kah om?»

«Noh, kõik piäsi nii ku' inäp-vähäp kõrrah olõma,» vastas Vass' o, a' eis' näpse häbendeleh kaapkübärä viirt. «Vot, õnnõ su pini lõppi ar'.»

«Pini? Tuu oll jo õnnõ katõ aastaga vannunõ!»

«Sei hinnäs hobõsõlihas lahki.»

«Kuis? Kost tuu hobõsõliha?»

«Vot, näet, talli' palliva' maahha.»

«Mu hobõsõ' ommava' hukka saanu'?»

«No jah. Asi oll sääne, õt õts noist kündlist, mia' provva kirs-tu man palliva', oll liisnat lähkoh aknarõivilõ ja nuu' võtiva' tuld. Nii tuu tuli vallalõ pässigi.»

«Tuu tähendäs, mu naane om koolnu'?»

«Tulõ niimuudu vällä, kull' a herr. Timä vaesõkõnõ saiõ säämerabahusõ tuu pääle, ku tütär oll kärneripõisiga ütēh ar' paenu'.»

Kirja pand Kikka Ali

Mino uma asi

Oraveere Anni

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ai jummal, ku pall' o tuu kell võisi' jo' olla'? Väläh om jo tävveste valgõ. Pias tütrele ütlemmä, õt nuu' palderjanit-silga' omma' perüs hüäkese'. Nä pandva' hõste magama. Küll oll hüä, ma magasi terve üü nii ku karo talvõl. Tervüski om õkva hulga parep. Midä ma täambä tegemä naka? Piasi poodih k' auma. Piasi tuuma leibä, saia ja määnestki lihavaräki. Tuud vorsti ma küll taha-ai' mitte sukugi. Sääi vorsti seeh olõki-i' muud ku' tärkülüs, ua jahu ja peotäüs noid mäntsiti' säilitämise ai-nit. Määnestki' värmi pidi kah seeh olõma. Kõnõldas, õt vorst tõmmatas õts kõrd läbi tsia naha ja saadõtas sis puuti rahvalõ ostmisõs. Tuud võidlevä määret ma kah taha-ai', kohe mitte sukugi taha-ai'. Mitte kuigi saa-ai' arvu, õt kohe tuu kõrralik taloh tett võid om saanu'? Toda tsialihha ka' tohi-i' osta', tuu aja inemise' rasva. Kuis vanastõ sai sedä tsialihha süvvä', kuis vanastõ aja-as rasva? Tütär ütēl, õt noorõst pääst juusk kõik tsialihha läbi naha vällä. Väja hinnäst üles aia', rõvihe panda' ja poodih ar' k' avvu'.

Ai jummal

Ai jummal, vaja ruttu tetä'! Täambä pidi määnegi auto maja ette taloh kasvatõt värki müümä tulõma. Vaest saa säält kõrralikku võidu osta'. Tiiä-ai' kas säältki' inäp kõrralikku võidu saat? Kiä' tuud tiid, võipolla' segätäs sinnä' ka' liinast ostõtot margariini sisse? Ma panõ ruttu rõvihe ja lää kaema. Midägi piat jo inemine süümä.

Ai jummal, teil om piimä kah müvvä'! A mul olõ-õi' purki ütēh. Kas teil tuud piimä nii kavva haarus, kon' ma joo-sõ ja tuu kotost purgi? Lövväs no õkva kõrraga ütē puhta purgi kohe kõlbas piimä sisse panda'. Nä lubasiva' küll' mu jaost piimä hoita', a mine sa tiiä'. Ku ma kavva siih viil kobista, om kaup otsah ja auto lännü'. Mine sis otsi' tuult põllu päält. Näeh, ommõgi' õts piaaigu puhas purk, õnnõ

veere külge om õts kapsta leht külge jäänü', a tuu saa küüdsõga ar' tõmmada'. Mino uma asi, määntsest purgist ma uma raha iist ostõtet piimä juu. Tütär käsk küll', õt anoma' tulõ voo-riga' pääle tühäst saamist ar' mõskõ', a ma taha-ai' õgakõrd hinnäst vaivada'. Pias vaest küll' kõrraga ar' mõskma, tuu kassitukk tüküs kõik aig noid mõskmalda' kaussõ lakma.

Tiiä-ai', koh tuu kassiraisk jo' tõist päivä hulk?

Ai jummal, teil om munnõ ja kohopiimä kah! Kas kohopiim om õks värskē maiguga, õga tä väega vanast piimäst olõ-õi' tett? Hüä küll'. Lüü' no kokko, ku pall' o mu ostõtet kraam rahha näütäs. Katssada viis kruuni ja kümme senti.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Suurõ trampmisõ pääle sai paaba luvva pudelalõ pääle pantus ja kassi vastusaisust huulmalda' hindä kätte haarda'.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ai jummal, mul olõki-i' nii pall' o rahha! Mul om õnnõ katsaalist, ku tii tuu iist annadõ', sis osta tii kauba ar', a ku anna-ai', sis osta-ai' kah.

Annamä, annamä, mine' ilostõ kodo ja süü' tervüses, naariva' häätahtligu' kaubamüüja'.

Ai jummal, kassiraisk! Kost sa näit, õt ma hüäd piimä osti, kost sa mõistsõtet nii õigõl aol kodo tulla'? Midä sa siih rabõlõ, mine' ummõhtõ jalost ar'. Ooda' ummõhtõ veid' okõnõ, ma käänä ussõ vallalõ. Küll ma sis vala sullõ ja hindäle värsket piimä. Sis nakami hüvvä võid-leibä süümä ja piimä pääle juuma.

Ussõ pilost linnas kass tar-rõ nii ku õts püssäkuul ja voo-riga palderjani pudelilõ sälgä. Kass ja putel kattõva' ütēh-kuuh sängü ala. Pia hüüerdüvä' mõlõba' sängü alt vällä ja väiga kipõlt kihodi' üle põrma-du, nii õt eiski' ettejäünü' taburet

pikäle lüüdi. Tuul kolstamisõl ja mürstamisõl paistu-us lõppu tulõvat.

Ai jummal

Ai jummal, tuu om jo palderjani putel! Hüä viil, õt kork sai õdagu kõvastõ pääle kää-net.

Paabakõnõ haard nulgast luvva ja nakas kassi ja umma kallist palderjanipudelat püüd-mä. Suurõ trampmisõ pääle sai paabakõnõ luvva pudelalõ pääle pantus ja kassi vastusaisust huulmalda' hindä kätte haarda'. Putel panti kaapa kõgõ ülemätsele riolilõ. Eiski' kaapauss kääneti lukku. Kõrras toet tä hinnäst sängü veere pääle, õt veid' okõnõ puhada'. A kass käve ja nuuht müüdü segiaet tarrõ ja otsõ õgalt puult ar' kätt pudelat.

«Ku elläi jo ütē joogitsilga pääle nii ullist lät, midä sis viil nuu' paa-dialotsõ' tetä' võiva'» mõtõl paabakõnõ ja nakas ostõtet kraami külmäkaapa pandma. Muna' pand ilosaha lohokõisi sisse, ka võiu jaos oll ussõ küleh paras kotus. A kohe panda piim ja kohopiim — tuu pand paabakõsõ kõrras mõtlõmma.

Piat taad sõõgikraami ka nii pall' o siih kaapah olõma. Ma panõ kohopiimä ja piimä siih' samma veere pääle. Peräst panõ parebahe.

Piat taad sõõgikraami ka nii pall' o siih kaapah olõma. Ma panõ kohopiimä ja piimä siih' samma veere pääle. Peräst panõ parebahe.

Ai jummal

Ai jummal küll! Kiä' taa piimä no' ümbre ai? Kuis taad no' korsta' saa? Ma pia palt' o säläst ar' võtma ja põlvildõ laskma, sis vaest saa taa piimä kuigi ar' pühki'. Väja ruttu tetä'. Tütär ütēl, õt külmä-kaapa ust tohi-i' kavva vallalõ pitä', muido lät kaapa katski. Piat naid õgasagamatsi anomit ka' siih kaapah nii pall' o olõma. Kunagi lövvä-ai' tuud midä otsit. Hummõn kae ja

viska minemä, mia' inäp süv-vä' kõlba-ai'.

Ai jummal! Kia' mu põlvõ häämet tekk? Kuis taa piim mu põlvi ala sai? No laku' laku', vähebält sa'ki', kassikõnõ, saat s'ood hüvvä maa piimä maitsa'. Taa om mullõ Jumala karstus, õt piim ümbre lät. Ma jo peti ausit maainemisi, õt mul rohkõp rahha olõki-i', ku tuu katssada kruuni. No' vaia vahtsõst puuti minnä'. A rõiva' vaja inne ar' vaeldada'. Imeht küll' — eiski' saapidõ seeh om piim. Hüä õt palt' õgi inne säläst ar' võti, muido olõs tuu kah piimäga kuuh olnu'. Midä ma küll jalga pias pandma, saapa' omma' jo piimä täüs? Ah, ma panõ tast samast veere alt naa' sama' kangä' jalga. Kavvõkõsõh tuu puut õks om. Kavva mul õks lät. Suurõkõnõ taa Põlva liin õks om. Ma k' au ruttu ar'.

Näeh, ma võti saia, leevä ja paki piimä. Võta', kallis lats, eis' siist paras raha.

«Ahoi vanaimäkene, kas sa olõst ummi jalguga tülüh vai om erivärmi kangä' no' vahtsõp muud?» om kuulta' kavvõbast esitet kiusuhimolinõ küüsüminõ.

«Mille tülüh, kuis erivärmi-litsõ' kangä', määne vahtsõnõ muud, midä sa ajat? Mine' parep ar' kodo, õdak om jo' käh ja naane latsiga uutva' amki' jo sinno kodo!»

«Vanaimäkene, käänä' uma' ilosa' silmäkese' ummi jalakõisi pääle, mia' omma' kangitsēt ilosihe erivärmit-si kangi sisse,» kommentiirse tuusama naaruhimolinõ bari-toni helüga miis.

«Ai jummal küll!» lei paabakõnõ kassi kokko, nii õt kott põrma-dulõ sattõ. Viisaga kumarusõga and tuusama bari-ton paabakõsõlõ maaha sadanu suumka kätte. Naane haard suumka, ai sälä sirgõst, lei pää püstü ja ütēl selge helüga: «Mu uma asi mäntsit kangi ma kan-na!» ja astõ kindla sammuga kodo poolõ.

